

”Kauniisti kirjoitettu tarina eepisistä merimatkasta ja koukuttavasta murhamysteeristä. Lumoava lukukokemus.”

- Kirjailija Katie Fforde

VAARALLISET Naiset

HOPE ADAMS

sitruuna

Vaaralliset naiset

HOPE ADAMS

Suomentanut Arto Konttinen

sitruuna

Englanninkielinen alkuteos *Dangerous Women*

© Hope Adams, 2021

First published as *Dangerous Women* in 2021 by Michael Joseph. Michael Joseph is part of the Penguin Random House group of companies.

ISBN 978-952-7471-46-3

I. painos

ScandBook UAB, 2023

Sitruuna Kustannus Oy

www.sitruunakustannus.fi

Tämä kirja on omistettu *Rajahin* tilkkupeitteen
tehneille naisille. Heidän käsiensä työ säilyy läpi
historian.

Tämä tilkkupeite, jonka vangit ovat valmistaneeet matkassa Rajah-aluksella kohti Van Diemenin maata, lahjoitetaan todisteeksi siitä kiitollisuudesta, jolla he muistelevat vankilaivakomitean rouvien ponnistuksia tuomittujen hyvinvoinnin parantamiseksi sekä Englannissa että merimatkan aikana, sekä siitä, että vangit ovat pitäneet mielessään rouvien hyvää tarkoittavat huomautukset uutteruuden merkityksestä.

Rajahin tilkkupeitteeseen ristipistoin ommeltu omistuskirjoitus, Australian kansallisgallerian kokoelma, Canberra

Rohkenen väittää, ettei yhteen paikkaan ole koskaan ennen kerääntynyt yhtä heitteillä olevaa hylkiöjoukkoa...

Ote Friendship-vankienkuljetuslaivalla upseerina palvelleen Ralph Clarkin kirjeestä. Friendship kuului ensimmäiseen laivastoon, joka kuljetti vankeja ja uudisasukkaita Australiaan.

”Kunpa en tietäisi”, hän ajatteli. ”Kunpa en koskaan olisi saanut sitä selville. Kunpa voisin olla se sama ihminen, joka olin tänä aamuna, ennen kuin istuimme taas alas ompelemaan.”

Laivan ohi kulkeva meri näytti hiipuvassa valossa lähes mustalta. Rajah oli nyt keskellä Eteläistä jäämerta, ja hyvin pian auringonlaskun jälkeen oli jo pimeää. Hän nojautui laidan yli nähdäkseen veden tarkemmin. Se kiisi laivan rungon ohi kiertyen pieniksi aalloiksi, jotka lipuivat pois kadotakseen osaksi suurempia aaltoja tai pitkiä maininkeja. Hän oli kauan pelännyt sitä ja pitänyt kävellessään katseensa visusti kannen lankuissa; tällöin hän oli joutunut näkemään meren vain silloin, kun ei ollut pystynyt pitämään sitä poissa näkökentästään vaan se oli vilahtanut hänen silmakulmastaan. Nyt, oltuaan merellä useita viikkoja, hän oli tottunut siihen, tunsu sitä kohtaan suurta kunnioitusta ja jopa rakasti sitä, joskin epäluuloisesti.

Hänelle oli tullut tavaksi mennä nojailemaan partaaseen, kun päivän ompelutyöt oli tehty. Hänestä oli mukava seisoa siellä muutaman minuutin ajan yksin yrittäen nähdä tai-vaanrannan taa ja hengitellen sisään aavaa merta sekä korkeaa taivasta, joka tuntui jatkuvan ikuisuuksiin, kunnes sen tuijottaminen alkoi pyörryttää. Nyt hän ei kuitenkaan pystynyt ajattelemaan mitään muuta kuin sitä, minkä oli juuri saanut tietää.

Kaikki hänen sydämessään vellovat tunteet olivat yhtä sekamelskaa, eikä hän saanut karistettua mielestään pelkoa, joka oli pitänyt häntä vallassaan siitä lähtien, kun hän oli huomannut ensi kertaa erään tietyn eleen. Köysivyyhdin lähellä oli aiemmin näkynyt varjo, ja hän vilkuili taaksensa

nähdäkseen, oliko siellä ketään katselemassa häntä. Mitään ei näkynyt. Mutta mitä tuo meteli oli? Hän pidätti hengitystään mutta kuuli vain takilaköysien tutun vaikeroinnin. Sitten hän aisti muutoksen ympäröivässä ilmassa ja tajusi, että joku oli tulossa hänen luokseen. Hän kääntyi valmiina käskemään tulijaa, olipa tämä kuka tahansa, menemään matkoihinsa ja jättämään hänet rauhaan.

Kipu sai sanat juuttumaan kurkkuun. Hän kurkotti kohti hyökkääjää, mutta heti kun veitsi oli tehnyt reiän hänen vaatteisiinsa, puhkaissut hänen ihonsa ja työntynyt hänen lihaansa, se oli hävinnyt samoin kuin hyökkääjä, joka oli pitänyt sitä kädessään, ja jäljellä oli enää valkohehkuinen tuska sekä hänen omat kätensä, jotka olivat yllättäen muuttuneet helakanpunaisiksi ja märiksi hänen kietoessaan ne itsensä ympärille. ”Veitsi, veitsi on tappanut minut”, hän mietti; sitten koko hänen päänsä täyttyi äänestä, joka purkautui ulos suusta hyökyaaltoja muistuttavana huutona.

Nykyhetki

5. heinäkuuta 1841

Yhdeksänkymmentäyksi päivää merellä

”Veitsi... Onko se totta? Kellä täällä on veitsi?”

”Piiloon! Pitää päästä piiloon... Voi hyvä isä ja pyhi-mykset, auttakaa meitä... Onko siellä verta?”

”Missä se on? Täälläkö? Jollakin on veitsi...”

”Kellä se on nyt? Missä se on?”

”Viiltävät meiltä kurkut auki...”

Naisten äänet sulautuivat toisiinsa välillä kohoten, välillä taas vaimentuen kajuutan tihenevässä pimeydessä. Lyhtyjä ei ollut vielä sytytetty, ja pienistä ikkunoista tihkui sisään yhä vähemmän valoa. Ne naiset, jotka eivät kirkuneet, valittivat ja tarrautuivat toisiinsa, ja vaikka kukaan ei lausunut noita sanoja ääneen eikä rohjennut udella, löyhkän täyttämässä ilmassa roikkui yksi kysymys: *Onko hän kuollut?*

Ne, jotka olivat olleet kannella tapahtuman aikaan, istuivat vierekkäin vapisten ja kasvot kalpeina; eräät heistä pitelivät edelleen käsissään tilkkunippujaan ja ompelivat. Newgaten muijina tunnettu naiskolmikko siirtyi istumaan kajuutan pisimmälle penkille ja asettui siihen keräten vaatteensa ympärilleen. He olivat kuin kolme petolintua, jotka levittelivät siipiään. Heidän ta-

kanaan näkyi seinään kiinnitettyjä päällekkäisiä punkkarivistöjä, ja vankien oleskelutilojen pimeät sopukat vaikuttivat entistä kolkommilta. Maininki keinutti hiukan *Rajahia*, ja sen kaaripuut narahtelivat aallokon voimasta.

He olivat nyt paljon lähempänä Van Diemenin maata kuin Englantia. Viimeiset kaksi viikkoa meri oli ollut niin tyyni, että sen pinta oli muistuttanut lasilevyä, mutta auringonnousun aikoihin sää oli muuttunut ja meren pinta oli peittynyt lukemattomiin pieniin aaltoihin. Auringonlaskuun mennessä taivaalle oli ilmestynyt lintuja, jotka kiertelivät mastojen ympärillä tehden kukin omia kuvioitaan. Niiden mustat hahmot piirtyivät kalvakkaa taivasta vasten. Näillä leveysasteilla heinäkuu tarkoitti talvea, ja ilma oli usein viileä.

”Se kaivoi varmaan verta nenästään”, joku totesi tyyliä pahansuopuuden terävöittämällä äänellä.

”Pidä saastainen kitasi kiinni”, eräs rokonarpinen nainen vastasi. Hän huolehti laivalla olevista lapsista. ”Sanakin vielä, läskiperse narttu, niin isken hampaasi niin syvälle kurkkuun, että saat piereskellä niitä perslävestäsi pihalle.”

Joku nousi seisomaan samalla kun vihainen jupina yltyi huudoiksi, ja joku toinen kuiskasi: ”Nyt kaikki hiljaa. Ne tulevat.”

Naiset kuulivat miesten tulon, vaikka eivät vielä edes nähneet heitä. Miesten äänet kaikuivat kovaa pimeässä, ja heidän jalkansa tömistelivät äänekkäästi kaajuutan portaiden askelmilla. Naiset tuijottivat näitä outoja olioita kuin nämä olisivat olleet jotenkin yli-in-

himillisiä: pitempiä, voimakkaampia ja tyynempiä. Kapteeni, pastori Davies ja heidän seurassaan olevat kolme merimiestä näkivät edessään toisiaan vasten painautuneet naiset, jotka tuntuivat muodostavan ihmismuurin. Miesten seurassa oli johtajatar, neiti Kezia Hayter. Hänellä oli harteillaan sininen neulesaali, ja hänen kalvakat kasvonsa olivat hymyttömät. Johtajataren yleensä niin siististi laitettut hiukset olivat sotkuiset, ja hänen silmissään oli pelkkää surua.

Heidän odottaessaan, että kapteeni alkaisi puhua, jotkut naisista itkivät, toiset taas puristivat huulensa ja leukaperänsä tiukasti yhteen ja tarkkailivat varovasti muita kuin valmiina puolustamaan itseään, jos joku alkaisi syyttää heitä. Osa vangeista puolestaan toivoi, että asiat olisivat kuten ennen ja he voisivat palata siihen harmoniseen tilaan, jonka olivat hetkeksi saavuttaneet, ennen kuin huudot olivat alkaneet. Ennen kuin he olivat nähneet Hattie Matthews sin retkottavan siinä hiukset levällään pitkin kantta kuin punakultaisina hehkuvat syksyn lehdet. Ennen kuin kaikki oli revitty riekaleiksi.

Rajah liikkuu nopeasti navakan tuulen ajamana. Sen purjeet erottuvat kalvakan valkeina yötaivasta vasten, ja laivan lyhtyjen valot heijastuvat mustista aalloista, joiden reunat hohtavat kullanvärisinä niiden kulkiessa laivan rungon vieritse.

Mennyt aika

Puuvillainen taustakangas: tumma tausta, jota koristavat pienet, valkeat, harsinompeleita muistuttavat viivat. Yhdessä nämä viivat näyttävät pimeässä satavalta lumelta.

Lontoo, huhtikuu 1841

Kezia

Pienessä veneessä istuvat naiset tuijottivat ankkuroituneen *Rajahin* suuntaan. Jo naisten astuessa tuohon vaatimattoman kokoiseen veneeseen he olivat olleet kerta-kaikkisen peloissaan johtuen paatin keinunnasta, johon he eivät olleet tottuneet, ja siitä, kuinka lähellä vettä he istuivat. Nyt he olivat kauhusta jäykkinä ajatellessaan tulevaa merimatkaa. *Rajah* oli kuitenkin melkoinen näky! Kuinka alus, jossa oli niin korkeat puiset laidat ja niin ylväinä kohoavat mastot, yleensä pysyi veden pinnalla? Miten he pääsisivät kiipeämään kannelle? Kysymykset, joita he eivät tohtineet kysyä, täyttivät heidän mielensä ihmetyksellä ja kauhulla.

Kezia Hayter tunsikin vapisevansa pelätessään tulevaa, vaikka se ei johtunutkaan heitä kuljettavan pienen veneen arvaamattomasta keinunnasta. Viimeisen

kahden viikon aikana hän oli kulkenut tämän lyhyen venematkan useita kertoja, kun he olivat tuoneet naisia ryhmissä laivalle. ”Ei”, hän ajatteli. ”Ei se veneestä johdu, vaan siitä, että näen Lontoon viimeisen kerran.”

Oli totta, että oli paljon sellaista, minkä hän mielellään jätti taakseen, mutta tuntematon tulevaisuus levittäytyi nyt hänen edessään kaikessa laajuudessaan. Entä jos tuleva olisikin pahempaa kuin se, mitä hän oli pakenemassa? Entä jos hän olisikin pystynyt muuttamaan asioita tai peräti korjaamaan ne? Hän katsoi taivaalle levittäytyneitä pieniä valkoisia pilviä, joita puski eteenpäin niin navakka tuuli, että se sai naisten hartiahuivit kääntymään heidän kasvoilleen.

Hänen ympärillään istuvat naiset olivat painautuneina toisiaan vasten koko tuon lyhyen venematkan ajan Woolwichin satamasta paikkaan, jossa *Rajah* oli ankkuroituna. Satamassa elämä jatkui entiseen malliin: tuskin kukaan oli edes vilkaissut naisia, niin tottuneita ihmiset olivat siihen, että tämä satama oli vankikulettusten lähtöpaikka. Miehet ravasivat pitkin satamalaituria kantaen valtavia lastisäkkeitä. Joen rannalla näkyi laihoja lapsia, jotka olivat avojaloin. Kaikki tuntuivat olevan kiireisiä ja matkalla jonnekin, juoksevan ja huutelevan toisilleen. Kezia ei voinut olla tuijottamatta *Rajahia*, joka kellui kaukaisuudessa majesteettisena ja tyynenä. ”Kuinka suurenmoisilta laivat näyttävätkään”, hän mietiskeli, ja tämä alus näyttäisi vielä upeammalta, kunhan he pääsisivät matkaan, kunhan mastojen purjeet avautuisivat ja puhkeaisivat loistoonsa kuin lukuisat kukat. Ajatus tyynnytti häntä.

”Pää pystyyn, arvon naiset”, sanoi eräs pitkä mies, jolla oli hiekanväriset hiukset ja joka istui lähellä veneen keulaa. Kezia oli tavannut hänet saattaessaan aiemmin naisia veneellä laivalle. Mies oli esitellyt itsensä hilpeällä äänellä ja hymyssä suin ”*Rajahin* ylilääkäri James Donovaniksi, jonka ovat nimittäneet tähän virkaan samat kunnioitetut naiset, jotka ovat valinneet teidät tehtäväänne”.

Nyt tuo mies hymyili naisille. ”Tämä venematka on hyvin lyhyt. Vakuutan teille, että vajaan puolen tunnin päästä se on jo ohi. Pian olemme laivalla ja pääsette asettautumaan majoitustiloihinne. Lontoon pimeys ja koleus vaihtuvat auringonpaisteeseen maailman toisella puolella. Miettikää, millaisia olioita näette siellä. Eläimiä ja lintuja, jotka ovat samaan aikaan outoja ja kauniita. Lukemattomia kiehtovia hyönteisiä. Älkää vaipuko epätoivoon. Ottakaa mallia neiti Hayterista.” Hän osoitti Keziaa. ”Vaikuttaako hän teistä vähäisimmässäkään määrin levottomalta? Huolestuneelta? Ei, hän on tyyni kuin kesäinen meri, ja hän auttaa ja ohjaa teitä tämän merimatkan aikana. Olette hyvin onnekkaita.”

Kezialle hän kuiskasi: ”Neiti Hayter, tekin varmasti toivotte, että tämä matka maailman toiselle laidalle sujusi meidän kaikkien kannalta mahdollisimman mukavasti.”

”Kyllä, herra”, Kezia vastasi. ”Yritän omalta osaltani tehdä siitä mahdollisimman miellyttävän.” Nyt kun hän oli viimeistä kertaa nousemassa laivaan, hän tajusi, ettei voisi enää pyörtää tekemäänsä päätöstä. Hän

yritti kuvitella mielessään, millaisia tulevat viikot olisivat. Ikävöisikö hän entistä elämäänsä ja entistä kotiaan vaikka jättikin monet asiat ilomielin taakseen? Pystyisikö hän kätkemään koti-ikävänsä? Tai muunlaisen pahoinvoinnin, jota noin ison aluksen liikkeet saattaisivat aiheuttaa? Kezia oli päättänyt pysyä vahvana laivalla olevien naisten takia, jotka hänen mielestään olivat käytöksestään huolimatta usein uhreja.

Hänen matkakumppaninsa olivat Millbankin vankeilan vankeja: naisia, jotka miesrikollisten seura oli houkutellut pikkurikosten poluille tai jotka väkivaltainen aviomies tai isä oli pakottanut varkaaksi. Laki määräsi tällaiset rikolliset karkotettavaksi Van Diemenin maalle. Ilokseen Kezia näki naisten joukossa erään, jonka tunsu nimeltä. Nuo tutut kasvot kuuluivat Joan Macdonaldille. Joan oli useimpia muita vanhempi. Hän istui vastapäätä Keziaa, ja hänellä näytti olevan muita enemmän vaikeuksia pysyä tasapainossa veneen keinahdellessa. Joanilla oli hiuksissa harmaita raitoja ja otsassa muutama ryppy, ja hän nyppi hameensa kangasta. Hänellä oli silmälasit, ja linssit saivat hänen silmänsä näyttämään normaalia suuremmilta. Kezia katselee, kuinka Joan tuijotti heitä kuljettavan pikkuveneessä lattiaautoja kiinnittämättä lainkaan huomiota heidän ohittamiinsa maamerkkeihin.

”Sinähän taidat olla Joan Macdonald”, Kezia sanoi. ”Onpa mukava tavata.”

”Kiitos, neiti”, Joan vastasi hymyillen hennosti.

He lähestyivät laivaa, joka heidän oman pikku purtilonsa rinnalla näytti ulottuvan taivaaseen asti. Mastot

kohosivat kannesta kuin korkeat puut, joista lähti ohuita mustia oksia; purjeet olivat alhaalla kuin valtavat lehdet, jotka odottivat avautumistaan. ”Kun astun pois tästä veneestä ja kiipeän tikkaat kannelle”, Kezia ajatteli, ”se on pitkän matkan ensimmäinen askel. Se on jonkin sellaisen alku, mihin en voi vaikuttaa.”

Kun naisia oltiin auttamassa *Rajahin* kyytiin, iso joukko merimiehiä nojaili reelinkiin ja tiiraili heitä. He huutelivat hävyttömyyksiä, joista Kezia yritti olla piittaamatta; hän piti päänsä alhaalla, ettei vahingossakaan joutuisi katsomaan ketään heistä silmiin.

”Oho, tällä reissulla onkin näköjään ykkösluokan muijia”, yksi merimiehistä tokaisi tarraten samalla erästä nuorempaa naista käsivarresta. ”Tässäpä on nätti vosu. On meillä hyvät oltavat tällä rundilla, jätkät.”

”Tuolle löytyy kyllä tilaa meikäläisen riippumasta”, toinen lausui.

”Siivotkaahan suunne, miehet, tai raportoin teistä kapteeni Fergusonille”, heidän takanaan seisova herra Donovan sanoi. Hänen äänensä oli jääkylmä, ja miehet pyörähtivät ympäri kasvoillaan ilme, joka kuvasti sekä harmitusta että alistumista.

Keziaa kummastutti, kuinka ripeästi merimiehet häipyivät ja härskit kommentit loppuivat. Muutamalla kerralla edellisten viikkojen aikana, kun he olivat tuoneet naisvankeja laivalle, suunsoitto oli jatkunut paljon pitempään. Kezialla oli pehmeä ääni, ja vaikka hän olisi kyennyt puhumaan yhtä jämäkästi kuin herra Donovan, hän oli varma, etteivät merimiehet olisi kiinnittäneet häneen minkäänlaista huomiota. Kezia tiesi,

että oli turha kuvitellakaan tuollaisten miesten tottelevan naista. Naisten mielipiteistä ei usein piitattu tai heitä vähäteltiin, minkä ajatteleminen herätti hänessä tutun suuttumuksen tunteen.

”Tulkaa, arvon naiset”, herra Donovan sanoi. ”Seuratkaa minua, opastan teidät alakannelle. Nämä kansiportaat johtavat majoitustiloihinne.” Hän hymyili. ”Laivassa porraskäytävää kutsutaan kansiportaksi.” Herra Donovan johdatti heidät lyhyiden portaiden luo, ja Kezia lähti laskeutumaan niitä ensimmäisenä. Se tuntui nyt miellyttävämmältä ja tutummalta kuin kaksi viikkoa sitten, jolloin hän oli laskeutunut portaat ensimmäistä kertaa.

Kezia oli aina kuvitellut helvetin paikaksi, jossa oli leimuavia tulenlieskoja ja demoneita heinähangot käsissään, mutta nähtyään ensi kerran, millaista vankilassa oli, hän oli muuttanut mieltään. Millbankin vankilan kosteat, saastaiset sellit, missä naiset parkuivat ja puhuivat hävyttömyyksiä, missä ei näkynyt häivähäystäkään kirkkaista väreistä, ainoastaan harmaata, ruskeaa ja mustaa – ne olivat vaikuttaneet uudelta helvetiltä, kaiken miellyttävän ja hyvän vastakohdilta. Kun auringonvalo oli joskus päässyt livahtamaan sisään korkeista, likaisista ikkunoista, se oli näkynyt vain kalpeana pilkahduksena pudonneiden ruuantähteiden, vessaämpäreistä läikkyneiden jätösten ja rotanulosteiden saastuttamilla lattioilla. Se vähäinen valo, mitä selleissä oli, paljasti kyyneljuovien tahrinat posket, painuneet, rasvaiset hiukset ja surun täyttämät silmät.

Rajahin majoitustilat muodostivat toisenlaisen van-
kilan. Kajuutta oli niin pieni, että sen pystyi kävele-
mään päästä päähän alle minuutissa. Kannelta suo-
dattui tiloihin vain heikko valonkajastus. Kezia ei
edelleenkään pystynyt käsittämään, kuinka niin suuri
joukko naisia – lähes kaksisataa – kykenisi selviämään
hengissä moisessa paikassa kaksi kuukautta. Kuivalla
maalla vankilassa viruvat vangit sentään tiesivät, että
rangaistuslaitoksen muurien ulkopuolella oli kau-
punki. Oikeassa vankilassa oli sentään käytäviä, lisää
sellejä ja sisäpiha: se oli valtava rakennus täynnä vi-
linää ja meteliä. Merellä he olisivat täysin keskenään.
Ei vierailijoita. Vain kilometrikaupalla vettä ja vielä
lisää vettä, laivan kaatumisen pelko, sen keinunta ja ar-
mottomat myrskyt. Ja kaikki tapahtuisi paikassa, jossa
oli vain hatarat punkat nukkumista varten ja niiden
alla likainen lattia. Kajuutta ei kenties ollut aivan yhtä
saastainen kuin muut hänen näkemänsä sellit, mutta
silti. Kezia oli uurastanut ensimmäisinä laivaan tul-
leiden kanssa, jotta he olivat saaneet siivottua jokaisen
neliösenttimetrin.

Kapeat punkat oli kiinnitetty päällekkäin kajuutan
sivuseiniin, ja käydessään niille makaamaan naiset
muistuttivat hyllyille aseteltuja esineitä. Osa vangeista
joutui nukkumaan patjoilla punkkien lähellä. Kym-
menen lasta matkusti äitiensä mukana: tuomioistu-
in oli myöntänyt heille erivapauden, koska heillä ei ollut
ketään muuta huoltajaa. Kun nuo lapset lähetettiin toi-
selle puolelle maailmaa, he eivät vieneet tilaa kirkonky-
länsä köyhäintalosta.

Tultuaan ensi kertaa laivalle maaliskuun loppupuolella Kezia oli tuijottanut jalkojensa alla olevaa puulat-
tiaa ja ympärillään kohoavia seiniä. Lattia oli ollut mus-
tunut siihen vuosien saatossa kertyneestä pinttyneestä
liasta ja saastasta ja hiukan tahmea... Mistä? Merive-
destä? Verestä? Tilassa oli löyhkännyt, ja hän oli tun-
tenut hajun asettuvan hartioilleen sumun lailla.

Yksi naisista oli puristanut sieraimensa yhteen.
"Täällähän on pahempi lemu kuin tunkkiolla", hän oli
sanonut. "Emmekä ole vielä edes alkaneet tehdä tarpei-
tamme ämpäriin."

"Ja entäs sitten, kun laiva alkaa keinahdella aalloilla
ja suurin osa meistä yrjööä sisuskalunsa pihalle."

Eräs toinen parkaisi: "En kestä tätä! Miten meidän
muka oletetaan tulevan toimeen näin vähällä valolla?
Eivät nuo ole mitään oikeita ikkunoita."

"Luulin, että täällä olisi paremmat oltavat kuin ta-
vallisessa vankilassa. Ajattelin, että laivassa olisi puh-
taampaa."

He olivat istuneet puisilla penkeillä ja katselleet ym-
pärilleen.

"Älkää vaipuko epätoivoon, arvon naiset", herra Do-
novan oli sanonut. "Kaikki alkaa vaikuttaa paremmalta,
kunhan olette asettuneet aloillenne. Totutte kyllä lai-
vaelämään, vaikka se epäilemättä tuntuukin aluksi ou-
dolta."

"Mutta eihän täällä ole meille kaikille tarpeeksi tilaa,
vai kuinka?"

Joku toinen oli lausunut mietteensä julki: "Luulin,
että linnassa oli jo tarpeeksi karmeaa, mutta siellä

meillä oli kuitenkin kunnolliset seinät eikä lattioissa ollut läheskään näin paljon naarmuja.”

He olivat kaikki seisseet yhdessä rykelmässä siirrellen painoaan jalalta toiselle. Kaikki olivat olleet liian hermostuneita siirtyäkseen kauemmas toisista. Lopulta joku kyllin urhea oli mennyt tutkimaan punkkia, ja hänen seuraansa oli liittynyt muutama muu.

”Siinähan maataan niin kuin sillit suolassa”, yksi naisista oli sanonut. ”Eikö tuosta muka tipahda kovalla merenkäynnillä? Minua ei ainakaan huvittaisi mätkähtää törkyiselle lattialle. Tai saada tikkuja persuksiin.”

Naiset, jotka olivat kuulleet hänen sanansa, olivat nauraneet. Kezia oli astunut lähemmäs sydän pamp-paillen ja yrittänyt pitää äänensä vakaana ja jämäkänä. ”Siivoamme lattian ja seinät, ennen kuin laiva lähtee liikkeelle. Teistä jokainen voi auttaa tekemään tästä paikasta paremman kuin se on nyt. Järjestämme vuodevaatteet niin hyvin kuin osaamme. Tänne tulee lyhtyjä tuomaan lisävaloa.”

”Minä puolestani huolehdin siitä”, herra Donovan oli sanonut Kezialle niin kuuluvasti, että sen olivat kuulleet muutkin, ”että tänne alas lähetetään välittömästi muutama merimies mukanaan useita sangollisia merivettä. Sillä saadaan jo pahimmat liat pois.”

”Minä kun luulin, että ylhäinen neiti kuuluu siihen siivousporukkaan. Noinkohan tuo meinaa käydä konttilleen kuuraamaan lattiaa?” joku oli kuiskannut niin kovaa, että Kezia oli tiennyt sen olleen tarkoitettu hänenkin korvilleen. Hän oli pannut merkille, kuka puhuja oli – sievä nuori nainen, jolla oli hymykuoppa ja

jonka puuvillahilkan alta oli päässyt karkuun hiuskiehkura – ja päättänyt teeskennellä, ettei ollut kuullut mitään. Kezia oli henkäissyt syvään peläten, etteivät naiset tottelisi häntä vaan käyttäytyisivät tylästi ja karkeasti eivätkä kiinnittäisi häneen mitään huomiota.

Samassa hän oli muistanut ystävänsä rouva Pryorin neuvon: ”Jos olet jämerä ja ystävällinen, he kyllä reagoivat sinuun. Ystävällisyys ei milloinkaan jää ilman vastakaikua.” Kezia oli huokaissut uudestaan syvään ja kääntynyt naiseen päin: ”Teen kaikkeni auttaakseni teitä.” Hän oli sisimmässään tyytyväinen siitä, kuinka vakaana oli saanut pidettyä äänensä.

”Aivan, aivan”, herra Donovan lausui. ”Teemme tästä paikasta mukavamman asua. Jättäkää tavaranne tänne, olkaa hyvät, ja nouskaa portaita perässäni.”

Nyt, kun tuosta päivästä oli kulunut kaksi viikkoa, Kezia näki, että tummat lattialankut olivat muuttuneet huomattavasti kirkkaammiksi, joskaan ne eivät edelleenkään olleet täysin puhtaat. Vastenmielinen löyhkä oli häipynyt lähes kokonaan, ja sen tilalla oli jynssätyn puun ja meriveden raikkaampi tuoksu. Kezia meni herra Donovanin ja muiden naisten perässä yläkannelle, missä eräs merimies tuli hänen luokseen. Mies oli vanterea, harmaahiuksinen ja iholtaan ruskettunut kuin palanen nahkaa. Kun hän hymyili, hänen hampaansa hohtivat huomattavan valkoisina kasvojen ihoa vasten.

”Isaac Margrove palveluksessanne, arvon johtajatar. Olemme vieneet loput matkatavaranne hyttiinne.”

”Kiitos, herra Margrove.”

”Voitte kutsua minua Isaaciksi, johtajatar.”

”Kiitos, Isaac. Olette erittäin ystävällinen.”

Hän kulki miehen perässä kannella ja astui varovasti matalan esteen yli paikkaan, joka muistutti pientä taloa. Mies avasi puisen oven, jossa oli kiillotettu messinkinen ovennappi, ja viittoi Keziaa menemään sisään. ”Minun on nyt mentävä”, mies sanoi.

Kezia kiitti häntä vielä kerran, ja kun mies lähti takaisin kannelle päin, Kezia astui majapaikkaansa, jossa oli piipahtanut vain lyhyesti ollessaan laivalla ensi kertaa. Helpotukseksen hän huomasi, että hänen tavaransa oli asetettu siististi nurkkaan. Epävarmuuden väristys kulki jälleen hänen lävitseen. Hän mietti kaikkea, minkä oli jättämässä taakseen, ja tiesi, että tuntuvatpa tulevat tehtävät kuinka pelottavilta tahansa, oli helpottavaa olla ajattelematta tiettyjä asioita enää koskaan.

Kezia katseli ympärilleen. Paikka, joka oli oleva hänen kotinsa seuraavien viikkojen ajan, miellytti häntä. Hän istui kapealle punkalleen ja tunsu hytissä vallitsevan rauhan ja eristyneisyyden. ”Tämä pieni hytti on kuin nunnan kammio”, hän ajatteli. Tilaa oli vähän, mutta hytti oli siisti ja puhdas. Kezian tavaroille tarkoitettuna lipaston päällä oli pesuallas ja sen vieressä emalikaluku. Hytissä oli myös pieni kaappi, jossa kannua voisi säilyttää kovalla merenkäynnillä. Pienen, pyöreän, lyijykoristeisen ikkunan karmit olivat puuta, ja varpailaan seisten Kezia näki siitä juuri ja juuri ulos.

Hän olisi mielellään viipynyt hytissään pitempään, mutta Lontoosta oli tulossa vene, ja hän halusi nähdä, kun naiset saapuivat laivalle. Kezia lähti hytistään ja

käveli laskuportaiden luo. Hän näki, kun jotakuta retuutettiin kohti laskuportaita: tämä nainen laitettaisiin veneeseen ja passitettaisiin takaisin rantaan. Nainen oli tanakka eikä enää kovin nuori; hänen hiuksensa olivat sotkuiset ja takkuiset, ja hänellä oli yllään tummat, koruttomat vaatteet. Hän parkui, vaikersi ja kynsi vaatteitaan. Kaksi muuta naista, joista kumpikin oli hoikka ja synkeäilmeinen, piteli häntä ja puristi hänen käsi- varsiaan tiukassa otteessa naisen rimpuillessa ja täris- tessä. ”Nuo ovat vanginvartijoita”, Kezia mietti, ”jotka ovat tottuneet käsittelemään vaikeita vankeja.” Naisen vaatteet olivat repaleiset. ”Hänen täytyy olla järjiltään”, Kezia sanoi itselleen. Se, mitä Kezia kuuli naisen huu- tavan, ei voinut olla peräisin mistään muualta kuin jär- kensä menettäneen ihmisen suusta. Naisen harmaat hiukset roikkuivat rasvaisina vyyhteinä hänen hartioil- laan. Hänen silmänsä säihkyivät pelosta. Huuto jatkui, mutta nyt Kezia erotti jo sanatkin: ”Äiti... Vettä... Vie minut takaisin. Oletko nähnyt ne rotat?”

Nainen oli päässyt kannella seisovan Kezian koh- dalle ja huomannut tämän. ”Auta minua!” nainen huusi. ”Rakas äiti, vie minut kotiin!” Hän oli saanut väännettyä toisen kätensä irti vartijan otteesta, ja nyt tuo likainen käsi, jonka kynnet oli pureskeltu, kurkotti Keziaa kohti, haroi ilmaa ja yritti kynsiä Kezian mekkoa. Vanginvar- tijat säntäsivät kiskomaan naisen takaisin.

”Anteeksi neiti, olemme kovin pahoillamme”, toinen heistä huudahti Kezialle retuuttaessaan tuota ihmis- parkaa pois päin. ”Me huolehdimme kyllä hänestä, siitä voitte olla varma.”

Kirkuminen muuttui nyhkytykseksi ja sitten hiljaisuudeksi kolmen naisen kompuroidessa pois päin kietoutuneina toisiinsa yhdeksi tummanpuhuvaksi, kuusijalkaiseksi olioksi. Kezia seiso i hievahtamatta paikoillaan järkyttyneenä kohtaamisesta. "Minun on kootava itseni, ennen kuin muut huomaavat", hän mietti. Hän veti viittansa tiukemmin hartioilleen ja lähti kävelemään pois päin.

Kun Kezia eteni kannella yhä kauemmas laskuportaista, hän tajusi jonkun kutsuvan häntä nimeltä. "Neiti Hayter! Neiti Kezia Hayter!"

Kapteeni Ferguson lähestyi häntä. Vaikka Kezia oli käynyt *Rajahilla* useita kertoja auttamassa naisia heidän majoitustilojensa siivoamisessa ja järjestämisessä, hän oli nähnyt kapteenin vain kaukaa vilaukselta.

"Neiti Hayter." Mies kumarsi ja lausui asiallisella äänellä: "Sallikaa minun esittäytyä. Olen *Rajahin* kapteeni Charles Ferguson. Olette tervetullut laivalleni."

Kezia katseli tarkasti tuota miestä, jonka käsissä heidän turvallisuutensa olisi. Mies oli keskimittainen mutta silti yli päättä pitempi häntä itseään. Hänen hartiansa olivat leveät ja takkinsa tyylikäs. Sen messinkinapeista jokainen kiilsi, ja Kezia pani merkille, että hänen pellavapaitansa kaulukset ja hihansuut olivat hohtavan valkoiset. Kapteeni Fergusonin suuret, siniset silmät tuikkivat vilpittömiltä kasvoilta, ja hänen hiuksensa olivat tummanruskeat. Hän puhui hiljaisella mutta selkeällä äänellä.

"Kiitos, herra kapteeni", Kezia vastasi.

Kapteeni katsoi jalkoihinsa ja kurtisti kulmiaan.

”Tapaamme kyllä myöhemmin, arvon neiti”, hän sanoi, kumarsi jälleen, kääntyi ja lähti ripeästi kävelemään pois päin. Kezia katsoi, kun kapteeni hävisi näkyvistä, sitten hän siirtyi katselemaan reelingin yli ja erotti kaukaisuudessa häämöttävän sataman. Kattojen ääri viivat muodostivat kuvion, joka kalvakkaa taivasta vasten näytti mustasta paperista leikatulta varjokuvalta. Jälleen kerran Kezian mieleen nousi pahoja aavistuksia, ja hänen sydämensä alkoi äkkiä pamppailla lujaa. Eräiden kaukaisten perheenjäsenten sanat palasivat hänen mieleensä.

Van Diemenin maalle? Oletko nyt aivan varma, Kezia rakas? Sehän on niin kaukana. Ja siellä on niin kuuma. Joka paikassa kuljeksii outoja eläimiä, vai kuinka?

Keziaa hymyilytti. Noin puhuneet ylhäisönaiset olivat vältelleet lausumasta ääneen todellisia pelkojaan matkan suhteen. Eivät he olleet huolissaan siitä, kuinka kaukana matkan määränpää oli Englannista, eivätkä myöskään paikan kuumuudesta tai siellä tavattavista kasveista tai eläimistä. Heitä oli huolettanut ja epäilyttänyt se, millaisessa seurassa Kezia matkustaisi. Hänen matkakumppaneinaan olisi alaluokkaisia naisia. Tuomittuja rikollisia.

Parahin Henrietta,

Tämä on ensimmäinen kirjeeni laivasta. Kirjoitan sinulle aina kun minulla on siihen aikaa ja tilaisuus. Silloin voin tuntea olevani lähelläsi, vaikka jokainen päivä viekin meidät kauemmaksi toisistamme. Lähetän kaikki

kirjoittamani kirjeet, kun pääsemme Hobartiin.

Hyttini on oikein mukava. Minulla on viihdykkeenäni päiväkirjani ja joitain muita kirjoja, ja vaikka olen hiukan epävarma siitä, mitä on edessä, en ole lainkaan peloissani, joten voit nähdä minut mielessäsi tasavertaisena siihen kaikkeen nähden, mitä saatan tällä matkalla kohdata. Silti, rakas Henrietta, tulen kaipaamaan läsnäoloasi niin kovin paljon! Hymyileviä kasvojasi ja iloista ääntäsi, joka kertoo minulle kaiken, mitä seurapiireissä tapahtuu. Täällä ei ole ketään, joka kiusoittelisi ja toruisi minua, kun käyttäydyn typerästi, joten joudun pärjäämään parhaani mukaan kuvittelemalla sinun huomautuksesi. Toivon, että matkan edetessä voimme asettua rauhassa aloillemme ja katsoa tulevaisuuteen. Muis-tathan kuitenkin, että minua ei karkoteta mihinkään. Voin milloin tahansa palata Englantiin, ellei Van Die-menin maa ole minun makuuni.

Kezia mietti, kuinka paljon tuo viimeinen ajatus mahtaisi lohduttaa häntä, kun hän olisi keskellä valtamerta. Hän koetti karkottaa äkillisen levottomuuden, joka oli vallannut hänet kirjeen kirjoittamisen aikana. Kezia otti kynän uudelleen käteensä kirjoittaakseen lopputervehdyksen. Hän yritti löytää sanamuodon, jolla saisi välitettyä siskolleen, kuinka paljon kaipasi tätä ja odotti jälleennäkemistä.

Siitä hetkestä lähtien, kun Kezia oli suostunut nousemaan *Rajahiin*, hän oli tiennyt tahtovansa tehdä joitain muuta kuin vain opettaa huollettavinaan oleville naisille koristeompelun perusteita. ”Ensimmäistä

kertaa elämässäni”, hän oli miettinyt, ”minulla on mahdollisuus tehdä... jotain epätavallista.” Kezia tiesi, että se, mitä hän oli suunnitellut ja päättänyt tehdä tämän matkan aikana naisvankien avustuksella, parantaisi heidän tilannettaan enemmän kuin mitkään yksinkertaiset oppitunnit, joilla harjoiteltiin nenäliinojen päärmäystä.

Juuri silloin auringon valokeila osui maston reunaan kuorruttaen sen kultahohteella. Oliko se hyvä enne matkalle? Tuuli oli vienyt pilvet mennessään, ja Kezia tunsu olonsa kevenevän.